

- дослідження геометричних властивостей предметів і їх взаємного розташування в просторі;
- практичне освоєння прийомів і методів виконання технічних кресленників різного виду;
- володіння основами алгоритмізації і автоматизації виконання робіт;
- створення та оформлення проектно-конструкторської документації з використанням САПР AutoCAD із застосуванням вимог стандартів.

Здобувач вищої освіти повинен:

знати:

закони, методи і прийоми проєкційного креслення; правила виконання і читання конструкторської та технологічної документації;

правила оформлення кресленників, геометричні побудови і правила креслення технічних деталей; способи графічного представлення технологічного обладнання та виконання електрических схем;

вимоги стандартів Єдиної системи конструкторської документації та Єдиної системи технологічної документації до оформлення і складання кресленників і схем.

вміти:

виконувати графічні зображення технологічного обладнання та схем в ручному та машинному режимах; виконувати кресленники технічних деталей; читати кресленники та схеми;

оформляти технологічну і конструкторську документацію згідно до діючих стандартів та нормативно-правових актів.

Програмні результати навчання.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей:

- ФК5 Здатність використовувати нормативну та правову документацію, що стосується інформаційно-телекомунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем (закони України, технічні регламенти, міжнародні та національні стандарти, рекомендації Міжнародного союзу електрозв'язку і т.п.) для вирішення професійних завдань
- ПРН9 Аналізувати та виконувати оцінку ефективності методів проектування інформаційно-телекомунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем
- ПРН15 Застосування розуміння засобів автоматизації проектування і технологічної експлуатації систем телекомунікацій та радіотехніки у професійній діяльності
- Здатність працювати з інформацією: знаходити, оцінювати та використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для рішення наукових і професійних завдань;
- Здатність розробляти робочу проєктну та технічну документацію, оформляти закінчені проектно-конструкторські роботи з перевіркою відповідності розроблювальних проєктів і технологічної документації стандартам, технічним умовам та іншим нормативним документам;
- Здатність до систематичного вивчення та аналізу науково-технічної інформації, вітчизняного та закордонного досвіду з відповідного профілю підготовки.

Основні завдання навчальної дисципліни.

Після засвоєння навчальної дисципліни Здобувачі вищої освіти мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗНАННЯ:

- основних зasad геометричного моделювання об'єктів;
- проєкційних методів побудови та дослідження просторових об'єктів за їх плоскими зображеннями на кресленниках;

- вимог існуючих державних, міждержавних та світових стандартів, які діють на території України та використовуються при розробці технічної документації (ПК) ;
- можливостей сучасних графічних методів виконання завдань з використанням САПР для моделювання об'єктів, виконання та редагування їх зображень і креслень, а також підготовки конструкторсько-технологічної документації (ПК);
- засобів автоматизації проєктування об'єктів телекомунікації та радіотехніки (ПК).
- основ проєктування та випробування телекомунікаційних та радіотехнічних пристріїв і систем, засобів автоматизації проєктування об'єктів телекомунікації та радіотехніки, систем подання алгоритмів, програм, даних тощо (ЗН 9);
- сучасних засобів комп'ютерного моделювання та розрахунків параметрів пристріїв телекомунікації та радіотехніки (ЗН 17).

УМІННЯ:

- виконувати і читати проєкційні зображення будь-яких геометричних та технічних об'єктів;
- використовувати кресленник як плоску геометричну модель об'єкта, на якій можна досліджувати ті ж геометричні параметри, що й на реальному виробі;
- використовувати автоматизовані засоби конструювання на різних стадіях проєктування;
- виконувати тривимірні (3D) та проєкційні зображення геометричних об'єктів в умовах проєктування виробів за допомогою засобів САПР;
- оформляти конструкторські документи відповідно до вимог діючих стандартів ;
- використовувати нормативну документацію для контролю якості результатів професійної діяльності;
- знаходити, оцінювати і використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв'язання професійних завдань, включаючи відтворення інформації через електронний пошук;
- застосовувати знання з комп'ютерної графіки, сучасних інформаційних технологій та Інтернет;
- сприймати критику та самокритично ставитись до своїх вчинків;
- відповідально ставитись до виконуваної роботи.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Інженерна графіка - перша ступінь навчання здобувачів вищої освіти , на якій вивчаються основні правила виконання і оформлення конструкторської документації. Повне оволодіння кресленником як засобом вираження технічної думки і виробничими документами, а також придбання стійких навичок в кресленні досягаються в результаті засвоєння всього комплексу технічних дисциплін відповідного профілю, підкріпленого практикою курсового і дипломного проєктування.

Дисципліна «Інженерна та комп’ютерна графіка» закладає основи для вивчення навчальних дисциплін Інформатика, Схемотехніка, Електродинаміка та поширення радіохвиль, а також надає знання та навички, які необхідні при курсовому та дипломному проєктуванні

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Методи проєкціювання

Вступ. Предмет і задачі курсу. Його місце в комплексі дисциплін з інженерної підготовки бакалаврів і магістрів телекомунікаційної галузі.

розмірних стилів. Нанесення розмірів. Оформлення кресленика за вимогами основних стандартів (формати, масштаби, лінії, шрифти, ін.).

Тема 4.4. Побудова проекційного кресленика деталі. Задання точок методами допоміжних побудов: відстеження, фільтрів точок, операції From. Оформлення проекційного кресленика деталі (види, розрізи, нанесення розмірів, позначення розрізів, ін.).

Тема 4.5. Моделювання тривимірних об'єктів. Створення тривимірної моделі способом вищтовхування. Застосування контурів і областей. Використання аксонометричних зображень. Способи вирізування четвертої частини моделі. Булеві операції. Система координат користувача. Штрихування розрізів тривимірних об'єктів.

Тема 4.6. Моделювання тривимірних об'єктів способом обертання. Оформлення 3D моделі деталі типу "Вал",

Тема 4.7. Блоки і атрибути. Створення блоків. Редагування блоків. Створення блоків з атрибутами. Вставлення блоків з атрибутами в кресленик. Використання діалогового вікна Insert. Використання дизайн-центра. Оформлення кресленика схеми електричної принципової. Перелік елементів.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література

1. Хмеленко О.С.. Нарисна геометрія. Підручник.– К.:Кондор, 2008 р. – 440 с.
2. Інженерна графіка. Збірник задач і методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів хіміко-технологічного факультету, факультету медико-біологічної інженерії, факультету електроніки [Електронний ресурс]: навч. посіб.для студ. спеціальності 161 «Хімічна технологія та інженерія»,151«Автоматизація та комп'ютерно інтегровані технології», 171 «Електроніка»,172 «Телекомуникації та радіотехніка»/ КПІ ім.. Ігоря Сікорського; укладачі:А.Є.Ізволенська, Д.К. Луданов, Г.С. Подима. – Електронні текстові данні (1 файл: 35 Мбайт).-Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 94с. http://ng-kg.kpi.ua/files/Tetrad2012_20_4_protected.pdf
3. Ванін В.В. Оформлення конструкторської документації: Навч. посіб. 4-е вид / В.В. Ванін, А.В. Бліок, Г.О. Гнітецька. - К.: Каравела, 2013,-160 с. http://ng-kg.kpi.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=208:oformlennjavanin&catid=2:vani_n&Itemid=5.
4. Інженерна графіка Розробка ескізів та робочих креслеників деталей Навчальний посібник/ Уклали: В.В.Ванін, О.М.Воробйов, А.Є.Ізволенська, Н.А.Парахіна, - К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського,2016.-106 с. <http://ng-kg.kpi.ua/files/0404174%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BA%D0%B0%20%D0%B5%D1%81%D0%BA%D1%96%D0%B7%D1%96%D0%B2%20.pdf>
5. Г.В.Баскова, Г.М. Коваль. Методичні вказівки до виконання завдання з теми "З'єднання" – К: НТУУ "КПІ імені Ігоря Сікорського", 2017. – 42 с. <http://ng-kg.kpi.ua/files/147.pdf>
6. ДСТУ ГОСТ 2.702:2013 Єдина система конструкторської документації. Правила виконання електричних схем.
7. Інформаційний ресурс. Комплекс методичних матеріалів. Навчальна платформа дистанційного навчання «Сікорський»: Інженерна та комп'ютерна графіка (ITC) <https://do.ipo.kpi.ua/course/view.php?id=802>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекції

Метою проведення лекцій є розкриття основних положень теми, досягнень науки, з'ясування невирішених проблем, узагальнення досвіду роботи. Крім того, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях, а також надати здобувачам вищої освіти роз'яснення складних для сприйняття понять, мотивувати їх до подальшого навчання.

*Моделювання тривимірних моделей способом вишивання та обертання.
Використання місцевої системи координат користувача.*

Індивідуальні завдання

Для поглиблення вивчення навчального матеріалу дисципліни та набуття практичних навичок передбачені роботи за індивідуальними вихідними даними, метою яких є:

- закріплення теоретичних положень тем та розділів дисципліни;
- перевірка рівня засвоєності знань, отриманих здобувачами вищої освіти на лекціях, практичних заняттях та на комп'ютерному практикумі, а також під час самостійної роботи над курсом.

За навчальним планом передбачено 8 графічних робіт, які виконуються за змішаною системою (на практичних заняттях і самостійно):

- 1) «Види»;
- 2) «Розрізи прості»;
- 3) «Заміна площин проекцій»;
- 4) «Гайка накидна»;
- 5) «Вал»;
- 6) «Проникання одинарне»;
- 7) «3'єднання»;
- 8) «Специфікація»;

і 6 графічних робіт комп'ютерного практикуму:

- 1) Оформлення рамки кресленника з основним написом;
- 2) «Контур плоский»;
- 3) «Розрізи прості»;
- 4) «Схема електрична принципова»;
- 5) «Корпус» (3D модель);
- 6) «Кришка» (3D модель).

В процесі навчання окрім традиційних методів викладання нового матеріалу та контролю знань здобувачів застосовуються стратегії активного і колективного навчання, які визначаються наступними методами і технологіями:

- 1) елементи методів проблемного навчання: постановка проблеми та співбесіди про шляхи її вирішення під час лекційного викладення матеріалу;
- 2) особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання: проведення дискусій на теми найбільш резульвативних методів розв'язку аудиторних завдань та побудов робочих кресленників за кресленником загального виду, вибір головного зображення, застосування розрізів для відображення внутрішньої форми деталей;
- 3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти: електронні презентації для лекційних занять, використання аудіо-, відео-підтримки навчальних занять.

6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Опрацювання матеріалів лекції. Виконання домашніх завдань у робочому зошиті за кожною темою.

Виконання індивідуальних завдання: епурів (ДКР), кресленників та ескізів деталей, електричних схем.

На виконання кожного завдання відводиться два тижні.

Для організації самостійної роботи здобувача на практичних, лабораторних заняттях та при виконанні індивідуальних завдань розроблена відповідна методична документація. Це робочий зошит, методичні вказівки та навчальні посібники, які охоплюють всі теми курсу, карти методичні, таблиці довідкові, варіанти індивідуальних завдань, зразки графічних робіт, тощо.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вивчення навчальної дисципліни “Інженерна та комп’ютерна графіка” потребує від здобувача вищої освіти:

- дотримання навчально-академічної етики;
- дотримання графіку навчального процесу;
- бути зваженим, уважним на заняттях;
- систематичного опрацювання теоретичного матеріалу;

- дотримання графіку захисту графічних робіт. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставленого завдання, відсутність ознак повторюваності та plagiatу.

Заохочувальні бали призначаються лектором за активну роботу на лекціях (відповіді на запитання лектора), участь у олімпіаді з інженерної графіки, досроковий захист індивідуальних завдань.

За несвоєчасне виконання індивідуальних завдань (запізнення на один тиждень і більше) нараховуються штрафні бали (не більше 2-х балів за кожну роботу).

Академічна добросередиство

Політика та принципи академічної добросередиство визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедур контольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Рейтинг здобувача з кредитного модуля складається з двох складових:

I. **Стартова складова (60%)** – формується як сума рейтингових балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних та штрафних балів впродовж семестру:

1. виконання графічних робіт;
2. ДКР;
3. комп’ютерний практикум.

II. **Екзаменаційна складова (40%)** – складається з балів, отриманих за виконання екзаменаційної роботи

I. Стартова складова

1. Графічні роботи

На практичних заняттях і в ході самостійної роботи здобувачі виконують 5 графічних робіт (усього таx 20 балів)

1. «Види»;
2. «Розрізи прості» ;
3. «Гайка накидна;
4. «Вал»;
5. «З’єднання», «Специфікація».

Екзамен

Умови допуску до семестрового контролю (екзамену):

1. всі графічні роботи і завдання комп'ютерного практикуму мають бути здані та позитивно оцінені

2. стартовий рейтинг здобувача має складати не менше 36 балів.

Білет екзаменаційної контрольної роботи складається із двох практичних задач, виконаннякої з яких максимально оцінюється у 20 балів. Максимальний екзаменаційний рейтинг складає 40 балів.

Система рейтингових балів та критерій оцінювання задач екзаменаційної контрольної роботи:

«відмінно»- повне рішення задачі 19-20 балів

«добре» - незначні помилки 16-18 балів

«задовільно» - задача виконана з помилками, але не менше, ніж на 60% 12-15 балів

«нездовільно» - задача не виконана, або виконана менше, ніж на 60% 0 балів

Після виконання екзаменаційної контрольної роботи, стартові та екзаменаційні бали підсумовуються та переводяться до оцінок за університетською шкалою::

Рейтингові бали	Традиційна оцінка
95-100	відмінно
85-94	дуже добре
75-84	добре
65-74	задовільно
60-64	достатньо
<60	нездовільно
Невиконання умов допуску до семестрового контролю	не допущено

Здобувачі вищої освіти, які не здали всі графічні роботи та (або) завдання комп'ютерного практикуму до виконання екзаменаційної контрольної роботи не допускаються.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доцент, канд. техн. наук, Колосова Олена Петрівна

Ухвалено кафедрою нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки (протокол № 10 від 11.06.2024)

Погоджено Методичною комісією Навчально-наукового інституту телекомуникаційних систем (протокол №4 від 13.06.2024)